

TÜRCH F.
váci-utca 19. sz. a „Nagy Kristóf” mellett

fehérneműek, csipke- és menyasszonyi-készletek raktárából.

Női-vászonneműek rumburgi vagy hollandi vászonzóól.

Nappali-ingek, darabja: 4, 5, 6, 8-14 forintig.
Magas éjjeli-ingek, darabja: 5,50, 7, 9, 12-18 forintig.
Nyári éjjeli-ingek, „ 6, 7, 9-12 forintig.
Vánkoshejak, „ 2,75, 3,75, 5, 6-10 forintig.
Paplanlepedők, „ 5, 7, 9, 12-16 forintig.
Alsólepedők varrás nélkül — 1/4 széles, 3/4 rőf hosszú, — darabja 4, 5, 25, 6 forint.

Hálófőtők hollandi vászonzóól 1, 1,50, 2, 3, 4 forint.
Recefőtők szalaggal díszítve 1, 1,75, 2 forint 50 kr.
Lábraválók hollandi vászonzóól 2,75, 3,75, 4,75, 5 forint 75 krajczár.
„ perkalból vagy schirtingból 2,25, 3, 3,75, 4 forint 75 kr.
„ parketből 3, 3,75, 4 forint 50 kr.

Éjjeli kötösök (Corset) perkalból vagy schirtingból 2,25, 3, 4, 6-10 forintig.
Éjjeli kötösök parketből vagy piqetből 3,20, 4, 5, 7-10 forintig.
Felső-lökönyek perkalból 2,50, 3,75, 5, 7, 10, 15-20 forintig.
Alsólökönyek 3,50, 4,50, 6, 7, 9, 12, 15, 20 forintig.
„ parketből vagy piqetből 4,25, 5,40, 6 forintig.
Felső-lökönyvel vagy paletot-val 18, 24, 30 forintig.
Reggeli öltözékek, perkal- vagy molból 25, 30, 40, 50, 60 forintig.
Kemény szoknyák, fodorral vagy a nélkül 7, 8,75, 10 forintig.
Piperc- (Toilette) kenők rojttal, piqetből 3,25, 4,50, 5 forint 75 krig.
Nyári piqet-takarók 7, 9, 12 forintig.

Valódi irlandi vászon szebekendők, tucztaja 5,30, 6,50, 8, 12, 15 forint.
„ nehéz batizt „ 5,30, 6,50, 8, 12, 18 „
„ könnyű „ „ 15, 20, 30, 36, 42 „
Szegett „ „ 18, 24, 30, 36, 42 forintig.
Hímzett „ „ darabja 2,50, 3,75, 5, 7, 10 „
Színes nyomott „ „ 1,30, 2, 2 forint 50 kr.
Asztalterítők, legjobb fajta, 6, 12, 24 személyre, 6 fttől 60 forintig.
Törülközők „ 6 fttől 20 forintig tucztaja.
Pamut harisnya, tucztaja 4,75, 5,75, 7, 10, 15 forint és fölebb.
Fél d'Écosse harisnya, tucztaja 12, 15, 18, 24, 30 forint és fölebb.
Selyem harisnya párja 4,75, 6, 8 forintig.
Attóri Fél d'Écosse harisnya, párja 1,50, 2, 3 forint 75 kr.

Valódi rumburgi vászon, legjobb minőségű, 1 vég, 53 rőf, 30, 35, 40, 50, 60, 80 - 120 forintig.
Hollandi vászon, 1/4 széles, 1 vég 42 rőf, 18, 22, 25, 30-40 forintig.
Hollandi vászon, 1/4 széles, 1 vég 50 rőf, 40, 45, 50, 60, 70 forint.
Czess vászon, 1/4 széles, 1 vég 38 rőf, 40, 45, 50, 60, 68 forint.
Perkal, kitűnő fajta, 1/4 széles, 1 vég 14 rőf, 6,75, 7,30, 8,75, 10, 12, 14 forintig.

Perkal kitűnő fajta, 1/4 széles, 1 vég 14 rőf, 9, 10, 12,75, 14-16 frtig.
Schirting, kitűnő fajta, rőf 32, 36, 40, 48, 54, 60 kr.
Közics kemény-szoknyaszövet, 1/4 széles, rőf 62, 68, 75 kr.
Fehér piqet, rőf 1, 1,40, 1,75, 2 forint. 637 (2-6)

Biztos és gyors megölése a patkányok és egereknek.

egy cs. kir. kizárólagos szabadalm. patkány- és egér-irtószerezettel egyenlő alakban.

Egy darab ára 50 kr. o. ért.

Valódiilag kapható Pesten: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész úrnál, király-utca 7. sz. Továbbá a birodalom legtöbb fő- és mezővárosaiban. 646 (2-4)

Lótulajdonosok s gazdaszoknak.

Hangok a Kwizda-féle állatgyógyászati készítmények felett.

A gyakorlati kertészeti társulat szaklapja „Die Frauendorf Blätter” Bajorországban, a **korneburgi marhaporról**, mely a legtöbb osztrák lapokban is már oly gyakran bírálta alá vététét — a következőleg nyilatkozik: Minden, az eddig ismert s dícsérettel elhalmozott szerék közt — háziállataink gyógyítására s betegségek megállítására — tagadhatlanul s teljes joggal a **korneburgi marhaporról** tekintve annak kiválólag szerencsés összeállítását és tapasztalatilag bebizonyított sokoldalú gyógyszeres hatását, érdemesíthető — első helyre. — A tapasztalt mezeigazda, hiába keresi üdvét egy másik gyógyszerben, mely mindez, tekintve hatását, az állatitest hatáskörét soha érintetlenül nem hagyja, s mindenhol működik, hol annak működnie kell. — Hol talál egy oly szert, mely úgy mint ez, egyik részről épen oly gyengítő, hűsítő s megnyugtatólag, — egy más részről olvasztólag — s mely egy részről a tápanyagok elkülönítését javítja s rendezi, más részről éltetőleg, gyengítő s erősítőleg hat, az emésztőszervek egész processusába behatol, azt rendezi, miközben egyidejűleg az egész véredényrendszert miködésében elősegíti, sokasbítja, az egész vérvégycirkulációt ráplakoztatja. — Mindfogva a **korneburgi marhaporról** bírtan el lehet mondani: hogy az leírhatlan becses bir, mindazon esetekben — hol az forogva fenn, mi szerint a nélkül, hogy gyengítene, — olvasztólag és tisztítólag hat; másrészt a véredényrendszer működését gyarapítja anélkül, hogy az elkülönített rendeltetésébe hozná.

Kwizda F. J. ur, e por feltalálása s közhírtétele által — gazdaszokra nézve, mely egyszersmind a népjólétének fejlődésével karöltve jár — nemelégé méltányolható érdemeiket szerzett magának; nemkülönben nagy lemdület adván ezzel az állatgyógyászati — fenntartási tudományának is; a legilletékes hangok máris teljes elismeréssel nyilatkoznak e por felett, melynek eladása s szász s porosz királyságok s más államokban is már rég megvan engedve, s ezek által a legmelegebben pártoltatik.

A Kwizda-féle állatgyógyászati készítmények valódi minőségben kaphatók: **PESTEN Török József** ur gyógyszerésznél, király-utca 7. szám; **Thalmayer A. s társa; Halbauer testvérek; Glatz J.; Kindel Rakodeczay A.** gyógyszerészeknél. **BUDÁN** az udvari gyógyszerértárban; ezenkívül Magyarországon majdnem minden városa- és mezővárosában léteznek raktárak, melyek összesen az olvasottabb lapokban időnként közzétételnek. 638 (1)

A t. cz. mezeigazdák s birtokosok, kik a fentebbi előírt cikkeket valódi s hamisítlan minőségben megrendelni ohajják, különösen arra terjesztsek ki figyelmüket, hogy minden csomag s üveg **pesesettel** s „**Franz Joh. Kwizda in Korneburg**” czéggel el van-e látva.

Figyelmeztetés.

Uj üzlet. Az ujonnan nyitott, Uj üzlet.

„A takarékpénztárhoz”

czímzett norimbergi-, diszmü- és rövidáru-kereskedés egyetem-utca 2-dik szám, a pesti takarékpénztár új épületében dús választékban ajánlja a következő cikkeket:

Ajándékokhoz és gyakori használatra alkalmas diszmü-tárgyakat, pénz-, szivar-, levéltárczakat és egyéb bőr-árakat, utazóit-csereket, dohányzó-szereket, szappanokat és az illatszerek egyéb kedvelt nemét.

Rövid-árakat, nevezetesen kitűnő minőségű kötő- és varró-pamutokat, ezernákat, zsinórokat, galantokat, egyáltalában a varró-asztal összes kellékeit.

Uri dívtárczikkeket, nyakkendőket és shawlokat, ing-gallérokat, ujjelöket, ujjelö-gombokat stb.

Játékszereket minden koru gyermekek számára. 659 (1-4)

Tekintettel a jelen évszakra pedig: Téli fejkötőket, mellfedőket, gyermek-öltönyöket stb. horgolt gyapjából, nemz-czipőket, ruanyag-szerepöket, futó-szereket, fa- és szén-kosrrakat, s a háztartás sok egyéb cikkeket **legelősböbbrá szabott határozott árak mellett.**

SCHNEEBERGERI NÖVÉNY-ALLOP
mell- s tüdőbetegek számára.

továbbá: rekedtség, nátház, ingerköhögés, mellszorongás, elnyálkásodás, torokgyulladások s nehéz légzés ellen, — mindenkör frís minőségben kapható: **PESTEN: Török József** gyógyszerész úrnál a király-utczában, — dr. **Wagner D.** gyógyszerésznél a váci-uton, **Thalmayer A. és társa.** — **Osztszky F.** — **Schtrk J.** — és **Gerhardt A.** uraknál.

BUDÁN: **Schwarzmejer J.** gyógyszerész úrnál.

Aradon: Probst F. J.
Aszodon: Sperlagh J. gy.
Bajan: Klenautz J.
Brassóban: Gyertyánfy. Fabrick és Jekelius gyz.
Battonyan: Biznó K.
Belgradon: Nicolacovic test.
Bereczteren: Dietrich és Fleischer.
Bonyhádon: Kramolin J. gy.
Brassóban: Fabick Ed.
Csiklortnyan: Karász A.
Csúton: Borsay F. gyz.
Dobreczenben: Göltl N. gy.
Deesen: Krémer S.
Detlan: Braumüller J. gy.
Devecserben: Hoffmann B.
Eszeken: Kawilowicz gyz.
Eperjesen: Zsembery Ign.
Ereksújvar: Conlegner Ign.
Egerben: Wessely gyz.
Eszeken: Thürner Bal és Desáthy gyz.
Győrön: Brunner F.
Gyulán: Lukács gyz.
Háczfeld: Hagelschmidt V.
Hátszegen: Mátyes B. gyz.
Ipolygáson: Mikulási T.
Iposházán: Kuna gyz.
Jolsván: Maletér gyz.
Kaposvárt: Schröder J. gy.
Közegen: Strehle gyz.
Károlyvárt: Benich J.
Kis-Martonban: Kodolányi gyz. és Spatay A.
Kassán: Eschwig E.
Kismark: Genersich C. és A.
Keesemetén: Papp M.
Karancsében: Boromi K. gyz.
Károlyfehérvárt: Fischer Ed. gyz.

Kolozsvárt: Megay M. C.
Körmöczön: Draskóczy gy.
Károlyfehérvár: Fischer E.
Kubinban: Stojánovics.
Kun-Sz.-Miklós: Stoits A.
Lugoson: Arnold J.
Mediáson: Breiner K.
Mosonban: Pranter J. gyz.
Miskolczon: Spuller J.
Mitrovicz: Krestonosios A.
Mohács: Pyrker Gyula gy.
Marosvásárhely: Jeney gy.
Munkacsón: Gröttler L.
Mohácsen: Kögel D.
Nagybányan: Horacek J.
Nezsidében: Fuchs J.
Nyitra: dr. Lang E.
Nyíregyházán: Hönseh Ede gyz.
Nagy-Beeskeréken: Nede-kovics és Haidegger.
Nagy-Kantján: Welisch és Lovack gyz.
Nagy-Károly: Schöberl C.
Nagykikinda: Komka A. J.
Nagyváradon: Janky A.
Nagyszombatban: Pantot-schek R. gyz.
Oroszában: Vangely M.
Pancsován: Graf gyz.
Pécsen: Kunz Nándor.
Posegan: Balogh gyz.
Putnokon: Szepessy gyz.
Pozsonyban: Schneebberger és Dussil gyz.
Rosnyon: Posch J. gyz.
Rimaszombat: Hamaliárgy.
Rumán: Mihutinovitz S.
Hékason: Boromi K. gyz.
Szabadván: Hofbauer I. gy.

S.-Sz.-Györgyön: Ötvös P. gyz.
Sopron: Voga és Rapp-recht.
S.-A.-Ujhelyen: Deutsch J.
Sasvár: Mucke A. gy.
Segesvár: Missbacher J.
Serajevóban: Gyulaka N.G.
Szibachén: Kubányi F.
Székeshelyen: Mitter-mayer gyz.
Székeshérvár: Say B. gyz.
Siklóson: Nyers S. gyz.
Szathmáron: Juracko D.
Szent-Miklóson: Halaschka P. gyz.
Szarvason: Réthy V.
Szentesen: Eisendorfer G. gy.
Tokajban: Krätzer A. gy.
Tordán: Welts és Wolf.
Tatan: Nieritt F. gyz.
Török-Szent-Miklós: Pii-loss M.
Trenesenben: Simon A. gy.
Ungvárt: Telendy gyz. és özv. Benesch P.
Ujvidéken: Schreiber F.
Varannon: Eliaz gyz.
Veszprém: Fremmel.
Vácson: Trager A.
Varazsdon: Halter gyz.
Verseczen: Herzog gyz.
Zimony: Ivánovics és fia.
Zalatán: Megay Gyula.
Zombor: Stein fia Márk.
Zsambokré: Neumann M.
Zentán: Wuits testvéreknél.

Egy üveg ára 1 forint 26 krajczár. 644 (1-6)

Ugyanezen bizományos uraknál kapható:

Legjobbtele tyukszem-tapasz, Schmidt cs. kir. főorvostól, egy skatulya ára 23 kr.

Dr. Behr ideg-extractusa, az idegek erősítésére s a test edzésére ára 70 kr.

Dorsch-májolaj, valódi gyógyszer Löbry és Parton-tól Utrechtben, a skrofulak s borkütegek sat. gyógyítására. Egy üveg ára 1 ft.

Szíriai Stub-havasi-növény-nedv mell- s tüdőbetegek számára. Egy üveg ára 87 kr.

Die „Zeitschrift für gerichtliche Medicin, öffentliche Gesundheitspflege und Medicinal-Gesetzgebung“ bringt in Nr. 48 vom 27. November 1866 über „Schneebergs Kräuter-Allop“ Folgendes:

„Der aus Alpenkräutern bereitete „Schneebergs Kräuter-Allop“ des Herrn Apothekers **Bittner** in Gloggnitz, und **Franz Wilhelm**, Apotheker in Neunkirchen, ist bei allen katarhalischen und entzündlichen Krankheiten der Respirations-Organen ein vorzügliches Unterstützungsmittel. Er mildert besser als alle anderen Syruparten jeden Reiz im Kehlkopf und wird bei acuter und chronischer Heiserkeit, bei empfindlichen Affectionen der Schlingwerkzeuge, beim Lungen-Katarrh, dem Keuchhusten u. s. w. wegen seiner vorzüglichsten Eigenschaften, besänftigenden und reizmildernden Eigenschaften mit günstigem Resultate angewendet.“

Főraktár: BITTNER GYULA gyógyszerésznél Gloggnitzban.

Pest, november 7-én 1869.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.
Csupan Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft. — **Csupan Politikai Ujdonságok:** Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg: Egy négyeszer használt petti sor vagy annak helye egyszeri ígdtásmál 10 krba, háromszori vagy többszöri ígdtásmál csak 7 krba számítottik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad Beesben: **Oppelki Alajos**, Wollzeile Nro. 22. és **Hassenstein és Vogler** Wollzeile Nro. 9. — Bélyeg-díj külön minden ígdtás után 30 krajczár.

A magyar képviselőház 1869-ben.

Falragaszok hirdetik, hogy ma ülést tart a képviselőház. A Sándor-utcai palota fölött két zászló lobog, a magyar és horvát színek, testvéri egyetértésben egymás mellett, jelölve annak, hogy ma oly tárgyak kerülnek napirendre, melyek Horvát-Tót-Dalmátországot is érintik.

A karzatok már zsufolva vannak. Ide nem kell fogni a hallgatót s a publikumot, mint a felsőházba. A képviselők padjai is telvék már, nem úgy mint a főrendiházban, hol egy félóra múlva is, a rendes időn

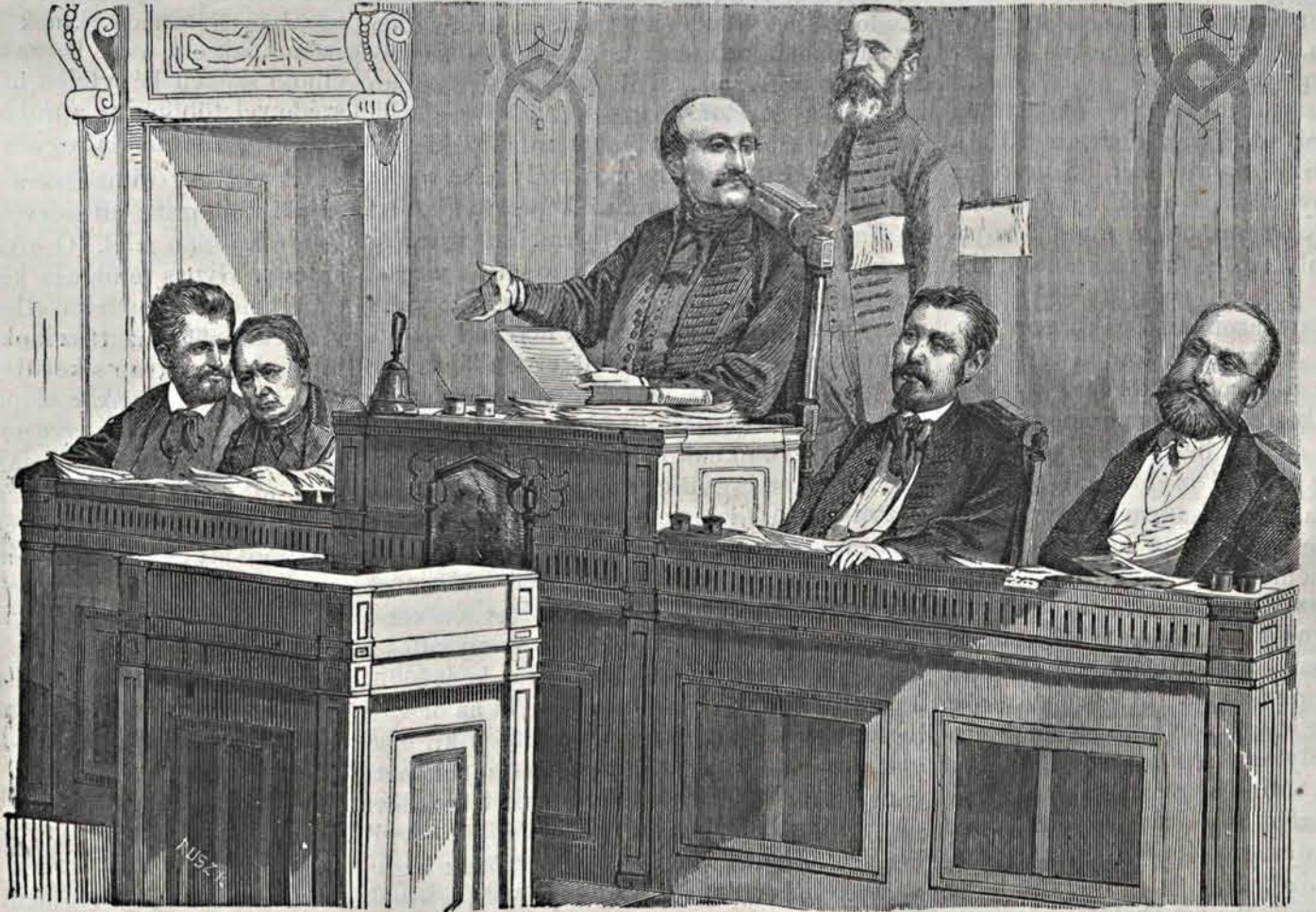
kölcsönösen érdeklő s kölcsönös egyetértéssel elintézendő közös ügyeik vannak, — **Simonyi Ernő** kedélyesen társalog **Horváth Mihály**val oly tárgyról, melyet mindketten különös gonddal ápolnak: a történelemről, — a képviselők külön csoportokat alkotnak, egy helyen **Nyáry Pál**, **Pulszky**, **Miletics** és a **Mocsonyiak**, más helyen **b. Eötvös**, **Schwarz Gyula** és **Henszlmann Imre** találtak oly tárgyat, a mely fölött barátságosan, harag és gyűlölség nélkül elbeszélgethettek.

Néhány percz múlva helyet foglalnak az

vát- s Szlavonország képviselői közül választottak meg jegyzőnek, a baloldali **Jámbor Pál**; azután elfoglalja székét az elnök is, — **Somssich Pál** csenget — s ekkor van sürgős-forgás a teremben.

Mindenki siet helyére, miniszterek, jobboldali s baloldali képviselők, mert **Somssich** rendszerető ember, a zajt nem igen tűri, s ha valaki a terem közepén áll s beszél mással az ülés folyama alatt — meg is szólítja, hogy foglalja el helyét.

A zaj megszűnik, de csak egy perczre.

Elnöki szék a képviselőházban.

Mihályi P. **Jámbor P.** **Somssich Pál.** **Bojthor E.** **Bujánovics.** **Fodróczy.**

elnöki szék körül a jegyzők, a kis **Mihályi Péter**, román nemzetiségű, hazafias érzelmű képviselőnk egyike; **Bujánovics Sándor**, egy új kapacitás, ki 1865-ben lépve először a törvényhozói pályára, jeles tehetségeinek máris kitűnő jeleit adta; **Fodróczy**, kit **Hor-**

ran a házat, hogy nem tréfa dolog, miként fogalmaztatik valamely határozat vagy indítvány a jegyzőkönyvben, figyeljenek tehát a képviselők a felolvasásra: nem használt semmit. Sa mióta **Bónis** elhagyta a képviselőházat, rendesen hitelesítik a jegyzőkönyvet.

a nélkül, hogy valaki hallotta volna, mi van benne; megbíznak a jegyzőben s az elnökben. Hanem a zaj most szűnik, a képviselő rendes helyeiken vannak, figyelnek, mert felvételre a napirend, azaz: megkezdett a tanácskozás azon tárgya felett, melynek megvitátása mára volt kitűzve. A képviselőház nyugodt és csendes, tartsunk tehát egy futó szemlélt tagjai felett.

Kezdjük a felső jobbon. Ez volna az ó-konzervatív helye, az 1865-diki országgyűlés elején itt szerepeltek. Hanem e párt legtehetségesebb férfait hiában keresnek már. Gróf Apponyi György, az 1865-ki átmeneti rendszer lelke, nincs itt többé. Hiányzik mellőle Bartal György is, a 65-diki helytartósági alelnök, a ki híres körmondatos beszédét tartotta a 65-diki felirat ellen, melyet utóbb maga is elfogadott. Kétségkívül kitűnő elméjű férfi mindakettő, Sennyeyvel lejártszották szerepüket, s hazafiságuk, midőn népszerűségük kockázatát is kormányt vállaltak, hogy a dolgok jobbrafordulást előkészítvén, leléphessenek s helyet adhasanak a felelős kormánynak, kellő méltánylást nem nyert.

Ezen csoportba tartozik gr. Zichy Nándor is, egy jeles készültességű finansziális kapacitás, a ki a számok millióival, melyhez nem sokan érnek kedvet — könnyedén s nagy jártassággal bánik el. A bizottságokban kitűnően hasznavehető tagnak mutatkozott.

S ezzel el is végeztük a felső jobbon megmaradt konzervatívokat. E helyen tulajdonképpen az erdélyiek s a horvát-szlavon képviselők foglaltak helyet. Itt ül *Zwies*, a horvát-magyar kiegyezkedésnek bajnoka, ki könnyedén kezeli nyelvünket is, s jeles beszédet tartott a határvidéki erdőségek eladása tárgyában; *Gajzágó* Salamon, a képviselőház első alelnöke, az erdélyi képviselők egyik kitűnőbbje; gr. *Bethlen* János s *Teleki* Domonkos, az erdélyi ellenzéknek hajdani vezérei, veterán, kipróbált bajnokok alkotmányos küzdőmeink terén.

Egy osztályzattal tovább *Deák* közvetlen környezetéhez érünk. *Deák* Ferenc ritkán szokta végig ülni az üléseket. Szereti az „örög ur” a kényelmet, s inkább kiinn marad a mellék-folyosókon, hol azonnal környezetét támad s foly szó egyaránt komolyról s tréfáról.

Szemlélnék alatt azonban *Deák* benn van, rendes helyén, mert igen fontos ügy van tárgyalás alatt: a bírósági törvényjavaslat. S most szólni kezd. A ház már meglehetősen belefáradt a sok beszéd hallgatásába, mondhatni félig üres is, az előbbeni szónokot alig hallgatta valaki, — hanem mihelyt *Deák* föláll, azonnal csend lesz. A képviselők helyeikre sietnek, némelyik közelebb ül *Deák*hoz, hogy egyetlen szavát se veszítse el, az értembe s a folyosókba menekült képviselők pedig csoportosan özönlenek be. Néma csend lesz — s *Deák* megszólal. Hangja nem erős, nem érczes, de tiszta, érthető. Szónoklata nem a szenvedélyhez, nem a szívhez, hanem az észhez szól. Minden szavát az önzetlen meggyőződés szent lehellete lengi át. Szónoklata nem sallagos, kerül a frázisokat, hanem magyarul, kifejtő, a nélkül hogy doctrinair volna. Mindenekelőtt körvonalozza tisztán, világosan a tárgyat, melyről szó van; azután kifejti saját álláspontját. Okokat, érveket merít az elmélet s tapasztalás, a tudomány s történelem teréről. — Itt ül még *Nyáry* Pál, a régi megyei bajnok, kinek minden körülmények között saját irányja van, a nélkül, hogy elégeréllyel bírna, az általa választott s helyesnek ismert és néha valóban is helyes irányt érvényre, elismerésre juttatni.

hanem a tárgyhöz, és czáfolja magát az állítást, a nélkül, hogy különösen azon egyéniségre utalna, a ki mondotta.

Deák mellett foglal helyet *Csengeri* Antal, ki *Deák* után egyik legelső kapacitása a jobboldalnak; *Horváth* Mihály az ősz történetíró s egykori csanádi püspök és közoktatásügyi miniszter; *Pulszky* és *Szentiványi* Károly, a képviselőház volt elnöke. — Hátrább látjuk *Bezerédyt*, *Kautzot*, *Bittót*, a képviselőház második alelnökét stb.

A balközép s jobboldal közti határvonalon foglal helyet *Klapka* György, az egykori honvédtábornok, s a magyar emigratio tevékeny tagja; mellette *Eber* Nándor, egyike a fiatalabb publicistáknak s tehetséges katonája; tovább *Zsedényi* Ede, a szép képzettségű s veterán, de gyakran opponáló ó-konzervatív, — a szász nemzetiségű, de általános tisztelt *Böhmches* Frigyes; *Wahrmann* Mór, Pest Lipótváros képviselője, a ki első izraelita vallású tagja a magyar képviselőházban stb. stb.

(Itt a czikkirőttől a miniszteri székekre s a miniszterek jellemzésére; mi azonban e részt, rövidség okáért mellőzve, csak ott folytatjuk, a hol a baloldal iránylatáról s vezérférfiiról kezd szólni.)

Térjünk most át az ellenzékhez, s névszerint annak legtekintélyesebb s legnagyobb részéhez, a *balközéphez*.

Az ellenzék a jelenlegi képviselőházban számra nézve körülbelül félannyi, mint a jobboldal. A képviselőház ülésterme 6 osztályból áll; 4 osztály a padok közül majdnem egészen a jobboldalé; csak a negyedik osztály szélén, a hol a jobboldal végződik s a baloldal kezdődik, ilnek néhányan, kik tulajdonképpen közjogi tekintetben eddig az ellenzékhez számítottak, noha igen fontos kérdésben — mint az alsóbb bíróságok kérdésében, mely pártkérdésnek lett kinyilatkoztatva, — a jobboldallal szavaztak, például gr. *Károlyi* Ede, *Latinovics* Vincze, *Scalay* Sándor. — A hátsó padokban azonban, ezen osztályban is baloldaliak ilnek: *Kerkapoly* Mór, *Kollár* Antal, ki Beszét Esztergamban megbuktatta, *Prik* József stb.

Az 5-ik padosztályal a tulajdonképeni balközép kezdődik. Ezen osztály első padja különösen tiszteletreméltó képet nyújt. Itt ül *Vukovics* Sebő, a 49-i forradalmi igazságügyminiszter; szép barna, keleties arca, magas férfias alakja teszik feltűnővé; nem magyar nemzetiségű dacára már a 48 előtti alkotmányos életben kitűnő elv-szilárdsága, magyar érzelve és hazafisága, valamint tehetségei és szónoki előadása által; élénk, kellemes szónoknak ismerték s csengő hangjáért az országgyűlés csengettyűjének is nevezetett. *Vukovics* mellett ül az ősz *Boczkó* s az évek sulya alatt meggörnyedt *Ludvigh*. E csoportból a mult országgyűlésről most harmat nélkülözünk: *Perczel* Mór s a veterán *Bernáth* Zsigmondot, kik az új választások folytán nem jutottak be a képviselőházba; továbbá *Bónis* Sámuel, ki az ország legfőbb törényszékéhez nevezetvén ki, első volt, ki ezen hivatalt összeférhetlennek tartván a képviselői mandatummal, lemondott az utóbbiról. Helyüket most *Szilágyi* Virgil foglalta el, ki a magyar emigratió legtevékenyebb commis voyageurje volt, s kinek hazatérése egyszersmind azt jelentette, hogy a magyar emigratióknak nincs többé külföldön termékeny alapja, különben *Szilágyi* Virgil mindenestre ott maradt volna. — Itt ül még *Nyáry* Pál, a régi megyei bajnok, kinek minden körülmények között saját irányja van, a nélkül, hogy elégeréllyel bírna, az általa választott s helyesnek ismert és néha valóban is helyes irányt érvényre, elismerésre juttatni.

E padosortozat közepén ül a párt két vezére: *Ghyczy* Kálmán és *Tisza* Kálmán.

Mindkettő képviselőházunk legkiválóbb tagjai közé tartozik. De ők egyszersmind vezérfiai azon számban és kapacitásokban is tekintélyes pártnak, mely gr. *Teleki* László halálával körüké csoportosult. *Ghyczy* és *Tisza* együttes, elismert vezérei a pártnak; és sokan török a felett fejték, hogy tulajdonképpen melyik befolyásosabb egyéniség, s melyik fővezér a pártban: *Ghyczy*-e vagy *Tisza*? A valóság megfelel a látszatnak; vezér mindkettő; elveik, nézeteik többnyire a részletekben s a kisebb horderejű kérdésekben is megegyeznek; a fölvevőkben természetesen nem lehet különbség közöttük. És ezen kölcsönös egységért a tárgynak előre való megvitatása eredményezi. Néha mindazonáltal megtörténik, hogy most mond *Tisza* Biharban, és most *Ghyczy* Komáromban. Ez azonban ez ideig csak kevésbé lényeges kérdésekben, s csak akkor történt, ha valamely tárgyra nézve rögtön kellett nyilatkozniok, a nélkül, hogy előbb egymással érintkezettek volna. Az ilyenü különbség igen természetes folyamánai annak, ha két, és nem egy ember szól ugyanazon tárgy fölött.

Ha valamely pártmaneuverről van szó, akkor a főerőt, mely az itközvet eldöntésére van hivatva, *Ghyczy* Kálmán képezi. Alapos készültessége, tudománya, sokoldalú jártassága és parlamentarai képzettsége legelsővé teszi őt saját pártjában. Mint az oppositio tagja, rendesen támadó szerepe van szoritva. S az ilyenü támadásokat ügyes taktikával viszi keresztül. Beszédei, azokban az érvek s az okok halmazata oly sajátos és rendszeres művet képeznek, hogy dolgot adnak bárkinek, ki azzal meg akar küzdeni. A jobboldalon eddig *Somssich* Pál felett rendesen *Ghyczy* beszédeire; ily világos, ily erős logikai föl volt szükséges, hogy ellensúlyoztasék *Ghyczy* beszédeinek hatása; jelenleg azonban *Somssich*, kinek a *Deák*párt mint szónoknak oly nagy hasznát vette eddig, az elnöki széken kénytelen ülni, s *Ghyczy* beszédeivel többnyire apróbb emberek küzdenek meg a jobboldal egyéniségei közül.

A *Ghyczy* támadására a jobboldal részéről felhozott ellenérvekre — rendesen *Tisza* Kálmán felel. Ő kiválólag polemikus szónok. Gyors felfogása képezzé teszi, hogy az ellene vagy pártja ellen intézett észrevételeket rögtönzött szónoklatban vegye czáfolás alá; gyakran sikerül évrre érvrel élesen czáfolnia, máskor alapos ellenvetésekre is csak egy-egy könnyed megjegyzéssel vagy szófordulattal felel, s nemis igen tekinti azt — a mit *Deák* annyira kerül, hogy ne sértse a személyt. Egyenlő élességgel támadja meg a jobboldal és szélsőbalt férfait. Szónoklata igen gyakran könnyű előcsatározás.

Tagadhatlan azonban, hogy valamint a képzettség mélységében s tehetségben *Ghyczy* Kálmán felülmulja *Tiszát*, ugy ez utóbbi — rendkívüli és gyors elhatározást igénylő körülmények között, hirtelen s gyorsabban fel tudja magát találni, — hogy fentartsa pártállását, vagy kitüntesse s kizsákmányolja a körülményeket pártja érdekében. *Ghyczy*ben több a komolyság, mely erejét mellékes kérdésekben nem akarja pazarolni, mely csak döntő körülmények közt lép föl egész sulyával, s nem opponál mindíg, ha alkalom nyílik reá, — *Tiszában* több az erély, több a határozottság, mely pártközökben s a pártmaneuverekben, ha hiszi, hogy használnak — nem válogatós. Ez rövid jellemzésre a két vezérférfiúnak.

Mellettök és körülök a párt kitűnőbb egyéniségei foglalnak helyet, például *Várady* Gábor, a ki Máramarosnegye föltétlen bi-

zalmával dicsekszik, sokoldalú s lankadatlan tevékenységű férfi, egyike a rokonszevebb szónokoknak (egyszer-mászor kissé sentimentalis is); az ősz *Szaplonczay* József, Máramarosmegye alispánja s buzgó hazafi; *Boczkó* Dániel, egyike a legöregebb képviselőknek, ki a korelnöki szék méltán megillet; s a szabolcsi *Somossy* Ignác, tiszta fő s kebel. A másik oldalon találjuk *Ivánka* Imrét, jelenleg a magyar északi vasut igazgatóját, a ki szintén rendkívüli tevékenység és mozgékonyág jellemez, kivált katonai és üzleti dolgokban sok jártassággal bír. Előtte a párt két journalistája: az újabb időben a pártmozgalmak terén is élénk szereplő *Jókai* Mór s a csipős tollu *Csernatony*; — b. *Simonyi* Lajos, mivel és valóban szabad-elvű férfi, a ki különösen a köznevelési ügyekben kifejtett eszméi által tünt föl.

(Vége köv.)

A segesvári téren.

1859.

Szorúl szívem, míg e téren járok,
Szemeimben nehéz köny remeg,
Fáraszt a föld, tikksaszt még a lég is;
A tekintet lelkem sebz meg;
Képzeteembe
A multak felszállnak,
Gyásznapij
Gyászhozó csatáknak.

Külső ellen tört be a hazába,
És a nemzet bátran talpra kelt,
Sorba állt a fű az apával,
S harezmez fődött anyi hős kebelt;
Szembe szálltunk;
De a túlerőnek
A legjobbak
Martaléki lőnek.

És a kiro büszke volt a nemzet —
Ótt volt hirhét ifju lantos,
Tűzállával mentek a halálba,
S ki elől ment — az ő volt maga.
Kardja lángolt
Mint a villám lángol,
S ki-kicsengett
A csata zajából.

Társai már elhulltak körében,
Ő még harezol hősen, egyedül.
„Oh hazám! szent hazám! — felkiált most —
Napod velünk gyászos éjbe dől! ...
S százan törtek
Száz fölöl reája,
S így ölök meg,
Térdeim csatázva.

Az ősz vésztré iszappal takarva
Egy mocsárban élve föllelék,
S vállakon kitűző örömmel
A menekvők magokkal vivék;
A költőre
Soha sem lelének:
Összetprák
Fűjő harczai ménék ...

Holdas éjen bűvös lantot tartva
Vérző árnyat látsz bolyongani;
A költő az, a hős ifju költő
Felszokott a sűrűl rontani.
És a lantot
Pöngeti az éjben,
Haragvó tűz
Lángolván szemében. Medgyes Lajos.

A Nedea-táncza.

(Beszély az oláh bányásznap életéből.)

Irta: LUKÁCS BÉLA.

(Folytatás.)

III.

Gaftia-nál új állapota még azt a külső mezt is hamar levettközte, melyet a nagysebeni neveldebl magával hozott. A vidék szokásairól nem birt lemondani, s néhány

évi távollét, még nem érlelte annyira, hogy ne birtak volna reá hatással azon fogalmak, melyek az oláh nép között e vidéken uralkodtak.

Férje csak az maradt a ki volt, szenvedélyes bányász, kit hőbortosságai daczára idővelül kedvelt a szerencse. Zuzdáját, bányáját nem feledhette el Butuk, neje oldalánál sem, s ideje legnagyobb részét ismét ott töltötte a vadon közepében.

Egy ifju nő, még ha fogalmi a minden-napiság körét meg sem haladják is, s bár kedélyvilága nélkülöz minden emelkedettséget: hamar megfedelkezhetik kötelességeiről, ha látja és érzi, hogy férje más eszméket hajhász, más szenvedélyek által ragadtatik; ha elhagyatva, nem szeretetve, árván látja és érzi magát. Az ily nő, férje közönyeért aztán máshol keres kárpótlást.

A husvétii ünnepeket nagy szertartásokkal üli az oláh nép; a szokás fentartá azokat rég idők óta, némelyiknek jelentőségét is alig érti ma már valaki, de azért egyenlő szertartással történik e napok megünneplése, s oly vallásos kegyelettel és lelkesedéssel, mintha egészen új, s még nem élvezett ünneplés volna minden év husvétja.

Már a hosszú böjt is különös jelentőséget kölcsönöz ezen ünnepek. Az oláh nép szigoruan, kérelhetlenül megtartja ezt a hosszú böjtöt. Nemcsak hogy húst, de meleg étel sem eszik hónapokon át. Söt tej, tojás, vaj, a mi egyáltalán állatra vihető vissza, számtalvan ezen hetek alatt. — Egyedüli ételme malé, hékborba mint delicatessa, rozskenyér és hagyma. Hogy az ily böjt majdnem két hónapra át minő hatással bír a testi szervezetre is, azt képzelné lehet. A hosszú öntartoztatás és sanyargatás azonban véget ér a husvétii ünnepek alkalmával. S az oláh nép a feleségázott emberi természet egész mohóságával ékkor ez ünnepek kedvezményeivel. Mérték-telenül élvez ekkor ételt, italt, mulatságot, s mindegyiket egy vallási ünnepek keretében.

— A sanyargatott testi szervezet hirtelen mértéknélküli kicsapongásra minden évben számos áldozatot ragad el, s a komolyan gondolkozó a hangosan beszélő számokból észlelheti aztán, hogy mit tartson ily vallási fogalmakról, melyeket a nép által nagy tisztelettel környezett bigott és fejletlen lelki pópák még ápolnak és rendszeresítenek.

A husvét megülése a *tókalopással* kezdődik. A tóka egy egyházi eszköz, ősrégi a keleti egyházban, s a haragot helyettesíti a midőn még nem volt, s helyettesíti még most is oly községben, mely igen szegény, hogy haranggal lássa el templomát. Áll pedig egy darab fából, melyet horogra akasztanak. A kalapácsolás ezen, adja a jelt a templomba hívásra s más vallási szertartásokra.

A tóka-kultusz annyira elterjedt az oláh vidékeken, hogy minden gazdagabb ember felállít egyet udvarán vagy kertjében, melynek aztán ünnepek és vasárnapokon át nem szabad nyugodnia. Az ember majdnem megsüketül a zajtól, melyet némely oláh faluban a számtalan tókák verése, hajnaltól éjfélig okoz. Ez az egyhangu örökös kalapácsolás, mely nem érvet get naphosszat, és viszhangozik minden hegyoldalról, elég hangosan jelzi minden utazó előtt, hogy az oláhok ünneplenek.

A magános emberek telkeim s a templomokhoz tartozó helyeken felállított tókákat a husvétii böjt tartama alatt éjszakánként szabad biztos helyre vinni; de husvét szombatján már nem, s a szokás azt szentesítette, hogy azon éjfel vadászat tartatik a vidék tókáira. Amde a tulajdonosok örzik egész éjfel, s hogy meg ne unják magukat, a hosszú

böjt után hozzálátnak étel, ital, mulatsághoz, — mert ez a szent szokás nélkülözhetlen keretét képezi.

Butuknak, kit gazdagsága a faluban már nem csekély befolyásra emelt, szintén volt háza előtt egy tókája, melyet a sárkánnyal diadalmasan küzdő Mihály arkhangyalnak ajánlott fel. A falu ifjai már előre figyelmeztették, hogy örízze jól tókáját, mert ellopják szeme láttára. Csakugyan, az oláh ifjak megállapodtak maguk között abban, hogy ez évben Butuk köré fognak sorakozni, mivel belőle most a legtöbb nézett ki, a mi szükséges borra, pálinkára és cigányának, a népiünnepek alkalmával. A falu első daliája *Pável* volt, egy szálás, derék oláh ficzkó, a ki néha már ugy *Gafta* sem fogadott minden kegy nélkül, s a ki föltette magában, hogy megré-fálja Butukot.

Amde a kis ember is résen volt. „Ha hagyom, hogy ellopják a tókát, — mondá magában — megnehezelt reám Mihály örngyal, az ő segélyére pedig szükségem van, benn az ezerfejú sárkányok által örzött bányá mélyében. Furfangos ember vagyok én, nem fogtok ti ki oly hamar rajtam, mint más otrombán” — veté utána.

Alig kezdett esteledni — a tókalopás szabadságának kezdete — kiült a szélben himbálódzó fadarab mellé; — s hogy az örízet még könnyebb legyen, tüzet rakott a szabad ég alatt, nehogy a setétség czinkosává szegődjék a tolvajoknak.

Lassan-lassan kigyuladtak a többi örtüzek is; mert mindenütt öríztek a tókákat, vidáman lobogtak a tüzek a hegy oldalokon szerteszt, aztán sorban hangzott a tókák verése a néma éjben, — jelül annak, hogy öríztenek mindenütt — s hogy a lopás még nem sikerült sehoh.

Egyszerre a hegyek tövében elterülő kis völgyet rémes lángok világítják meg. A tűz sebesen terjed tova, ugylátszik könnyen emészthető anyagra talált, a lángok felesapnak magasra, a falun pedig átharsog a vészkiáltás, hogy a völgy ég, s vele együtt ég a falu gazdáinak takarmánya. Az egyik hegyoldalról egy kérdést támaszt valaki:

— Mi ég?

— Rozs, buza és sarju. Iszonyu szerencsétlenség! Meg vagyunk semmissülve!

Ez a felelet jó vissza az éj esendében, a másik hegyoldalról.

De a tókák alól nem mozdul meg senki. Butuk új anyagot rak örtüzsére, nagy szükség van arra most, a legkritikusabb perczen. Az örtüzek még vidámban lobognak a hegyoldalokon. Aztán megkezdődik egy helyen a tóka-verés, és sorba járja valamennyit, — jelül annak, hogy mindenütt örzik a tókákat, s hogy a lopás még nem sikerült sehoh.

A tapasztalt tókaörzők tudják, hogy a tűzvész csak mesterkéltt fogás, hogy elhagyják örhelyeiket. Butuk, midőn szerencsésen kiállta az első próbat, egy nagyot nyelt kulacsából, hogy erőt merítsen az éjnek még hátralévő részére.

A setétségbl több volt már hátrafelé, közeledett a hajnal s a falu ifjai még nem kerithettek egyetlen tókát sem kezükbe, pedig a nélkül nem lehet megtartani a husvétii mulatságokat, s a Nedea-tánczot.

Pável, — a falu legdélcezebb ficsora *) a Butuk tókáját szemelvén ki, néhány társával e körül ólakodott. De Butuk nem hagyta el helyét, még az álom sem nyomta el, pedig ugyancsak mélyen benézett már a kancsóba. S aztán erőszakot sem szabad ily alkalmakkor igénybe venni, noha „kivételkép” bizony elég véres főbe kerül ez a népiünnepek.

*) Ficsor — ifjut-jelent.

Mindenesetre valami furfangosságot kellett alkalmazni tehát.

Pável egyik cimborája Gligor, a kis ember örhelyéhez közeledik.

Nem alszom, részeg sem vagyok — kiáltja Butuk eléje, és tekintélyes botját mindkét kézzel megmarkolja.

Nekem nem kell a te tókád, vén vagyok én már az ily mulatságra! — viszonozza Gligor. — Csak azért jöttem, hogy egy hirt mondjak el neked, mely téged legközelebből érdekel.

A tókálopás éjjelén nem hiszek én senkinek, neked sem. Ha valami mondani valód van — mond el ott, a hol állasz, kiáltás jól s majd meghallom — szolt kihívó hangon Butuk.

Ha nem hiszsz nekem, nem én fogom megbánni.

E percben egy alak surrant el a kertelés mellett.

Ha nem hiszsz nekem, higgy saját szemeidnek — mond Gligor a kertelés melletti alakra mutatva.

Butuk a setéség dacára azonnal felismerte a sompolygó alakban Pávelt. Az árny lassan, ovatosan húzódtott végig a kertelés mellett, a fehér házfal még inkább kitüntette, míg hirtelen s észrevétlenül eltűnt a házban.

A sompolygó alak csakugyan Pável volt. „Vagy a tóka, vagy a felesége!” — mondá és bement a Butuk házába.

Ha Butuk utána megy a házba, — akkor a tóka; ha nem, a felesége. Egyik a kettő közül. Megváltik majd melyiket szereti inkább a kis ember. Ez volt a haditerv.

Butuk a mint látta, hogy Pável csakugyan bement az ő házába, a hol felesége egyedül volt — ott hagyott tókát, ürtizet, czinkostárat, mindent, s neki iramodott Pável után.

A másik percben már le volt véve horgáról a tóka. Gligor és Pável (a ki időközben a kertelésen át, hol Butuk elhatározását felesége és a tóka közt leste — megkerült), elvitték a szemben emelkedő hegyoldalra, melyen a templom állt, s felakasztották egy keresztre.

Aztán kezdett vette a kalapácsolás, mely hirdette hegyoldalról hegyoldalra, az egész faluban, hogy van már lopott tóka.

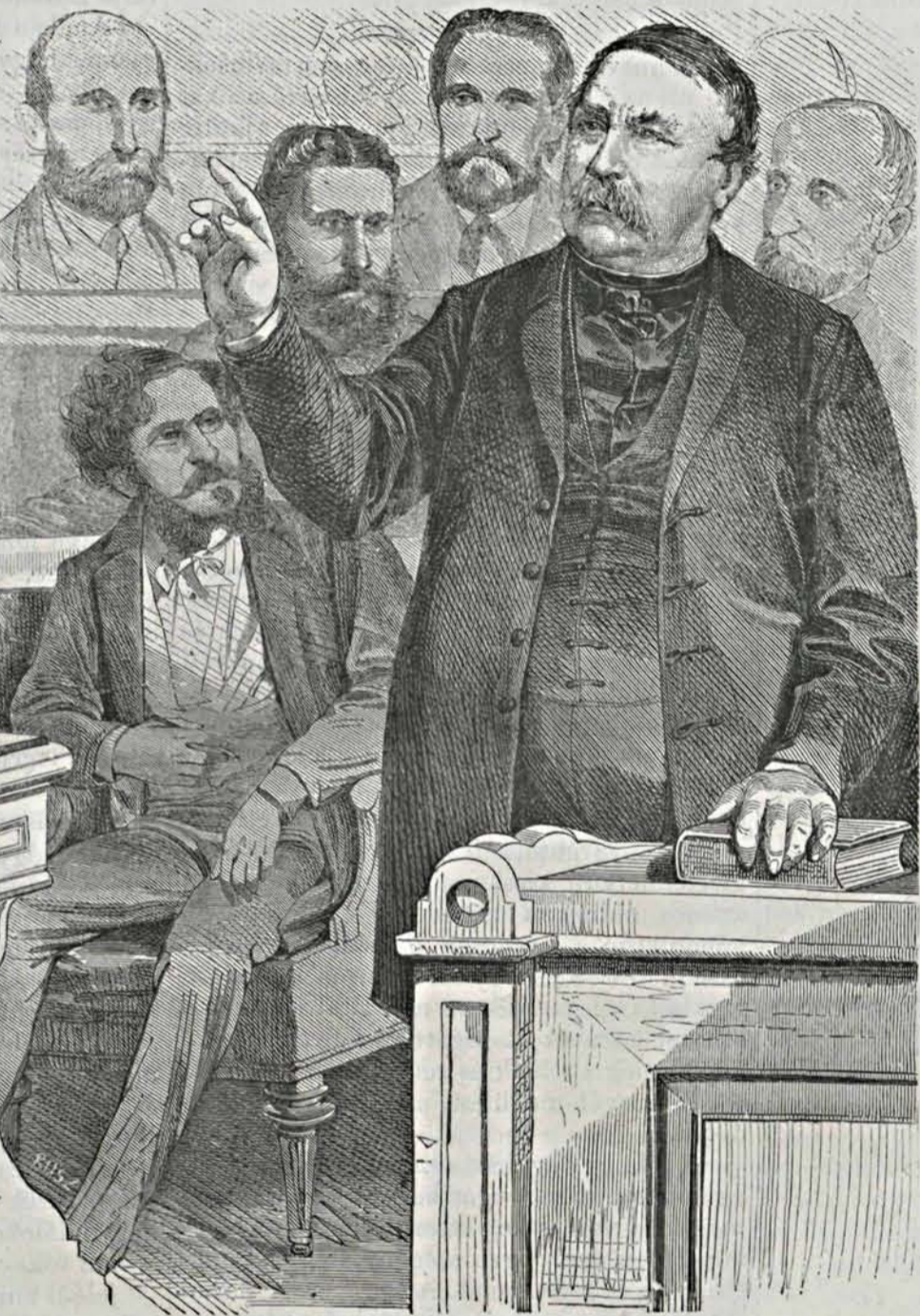
— Ké? — kérdezték egymástól a tókautések által az örök.

Butuké — volt a lopott tókán a válasz. A völgyet iszonyu láрма tölté be. A tókák kepelése hangzott mindenfelől. Bóditó volt ez a zaj, és a kepelés. Értelme volt „átalános derültség.”

— Ki volt cimborája? — kérdezte ismét valaki a tóka nyelven.

— Felesége! — válaszolt a lopott fa.

A választ még borzasztóbb kepelés követte. Még sem állt reggel, a mikor az egész falu tudta és nevetett azon, hogy a Butuk felesége segítette a tolvajt férje tókájának ellopásában.

A magyar képviselőház 1869-ben.

Pártvezérek: I. Dedk Ferencz.

Bitó, Gr. Andrassy, Kovách L., Kantz, Bezzerdy.

nének. Ők már valóságos vásárokat is tartanak, s minthogy délen cseholak nincsenek, északon pedig fában szenvednek nagy hiányt, hogy egy s más terményeiket vagy szerzeményeiket kicserélhessék, messze utakat tesznek, melyek éveik tartanak, miközben hol itt, hol amott ünek tanýát s gyakran megtörténik, hogy elhagyott régi hazájukba soha sem térnek vissza többé.

E forgalomban egyes termények, melyek különös tartósságuk vagy használhatóságuk által tűnnek ki, mint állandó csereeszközök, csakhamar sajátosság helyet kezdenek elfoglalni. Ezekhez viszonyítják az egyes tárgyak értékét, s a hol nem is szerepelhetnek mindig csereeszköz gyanánt, legalább a kicserélendő holmik árát mégis azok szerint határozzák meg. S, rabszolgák, ércdarabok, gyöngyök, drágakövek, gyümölcsök stb. mind efféle fizetési eszközök, melyek apránként állandókká lesznek és így születik meg a pénz első eszméje.

Az észak-amerikai indiánoknál Wampum-

övek, a lappoknál sajtok, a kaffereknél hajító dárdák helyettesítik a forgó pénzt. Az utóbbiaknál az európaiak ércdarabokat, különösen színes ércet, mint vörösréz, sárgaréz és üvegorallokat hoztak divatba csereeszközökül, hanem ezek nagyon elszaporodván, csakhamar elvesztették becsőket, melyet azonban a még mindig használható dárdák egész mostanáig meg tudtak tartani. Afrikában az említettek kivül még a dohány és az ökrök is nagy becsben állanak, mint cseretárgyak. Lichtenstein a becsuánoknál egy köpenyt akart szerezni magának, melyet azok igen csinosan és ügyesen tudnak varrni, és korallokat, szegeket, posztódarabokat s több efféle tárgyakat ígért nekik érte, de mind hiában. Egy köpenyt, a mint monák, csak eleven szarvasmarhárt szabad kicserélniök. Előbb tehát a kivánt két ökröt kelle tőlök valahogy megvásárolni, melyeket az ígért dolgokért jóval olcsóbban kaphatott meg, mint a mennyit először a köpenyért adni akart. Noha tehát itt már megállapított becsértékre találunk, azért a csere még mindig nem pénzzel való kereskedés, mert a pénz a két kicserélendő tárgy között rendezen közvetítő gyanánt szerepel. De hogy e tekintetben a fogalmak miképen tisztultak és fejlődtek apránként mind szélesebb alapokon, nyomról nyomra követhetjük a kaffereknél, kik már a legújabb időben sárgaréz gyűrűkkel számolnak és fizetnek, melyekből öveik vannak készíve. Egy ilyen öv 3—400 darab simára kalapált ércdarabokból áll s két ilyen öv az ára egy tehénnek.

Embommában, a Zaire folyó mellett, valamint Loandában is apró, bambuszlevelekből csinosan font szőnyegeket használnak — némileg papírpénzül, melyeknek darabjért 25 font rizst lehet kapni. Nyugat-Afrika partjain, Guineában, Senegambidában stb. a megszokott fizetési eszköz egy apró csigafaj, melyet nálunk a mézárásokésk börtökjainak, lószerszámoknak stb. kicizfrázására használnak. E szigát a tudomány műnyelvében Cypraea moneta-nak nevezik s a Mala-Diva szigeteken roppant mennyiségben található; innen egész hajózállományokkal hordják azokat Afrika említett részeibe. Utíában, Dagvumbában, Gamavban, Kongban, Akrában stb., e csigákat annak rendje szerint váltópénz gyanánt használják s azok nélkül mit sem lehet vásárolni. Ashanti-ban az aranypénz a pénz; Afrika belsejének más vidékein pedig só- és kartondarabok képezik a csereeszközt.

Minél termékenyebb valamely ország, annál kevésbé fejlődhetett ki annak öslakói-nál a kereskedelmi forgalom, s így a pénzügy is. Ez csak idegen népek befolyása s illetőleg beavatkozása által nyerhet lendületet. Ellenben a természet által kevésbé vagy csakis egyoldalul megáldott vidékek lakói már a legrégibb időkben csakhamar kényszerítve lettek az áruszerzés mindennemű segédesszközökének elsajátítására. Szintoly nevezetes befolyást gyakorolt e részben az utazási kedv és vágy is, mert az idegen országokkal és nemzetekkel hoz érintkezésbe s az új tárgyak iránt az izlést felkelti, fejleszt és fokozza. A Csúdes-tenger szigetén csak cserekereskedés divatozik. Ellenben a cserkeszek és a beduinok már meglehetősen kifejlesztett kereskedéssel bírnak. Ők idegen pénzlábak szerint számítanak s a kölcsönös kereskedésért, a kereskedők védelmezéséért, áruszállításért stb. a kereskedelmi áruk után bizonyos százalékot szednek.

A nagy államszövetségeknél a kereskedés volt a műveltség emelkedésének leglényegesebb segédesszköze. Klemm a művelődés történetéről irt jeles munkájában a többek között egy helyen azt mondja, hogy a régi Mexikóban (Tenoctitlan) a

Tlaltelolco nevű vásártér két akkora volt, mint Salamanca városa és a kereskedők nagyobb kétség nélkül végezték a kereskedést. Azért maig sem érte el a lehető legnagyobb egyszerűségnek és tökélynek azt a fokát, melyre okvetlenül el kell jutnia előbb-utóbb. E tökély s ez egyszerűség pedig abban állana, hogy az egész művelt világban egy pénzláb legyen, melyet az egymással közlekedésben élő nemzetek mindnyájan érvényesnek ismerjenek el.

Később a vert pénz mennyisége nem volt elég a kereskedés óriási arányaihoz mérve. A rögtön teljesítendő fizetés helyébe tehát utalványok és váltók léptek, melyeknek legelső nyomait már az ókorban is feltalálhatjuk s végre pedig az állam vagy feljogosított vállalkozók által biztosított papírpénz következett, mely, miként már említettük, Ázsia keletén is épen ugy otthonos, mint nálunk Európában.

A papírpénz elfogadása „hitel“-on alapul, t. i. a kibocsátónak abbeli akaratán és tehetségén, is. De bárminő számosak voltak is abban az egyenest követő változások és javítások, még azért maig sem érte el a lehető legnagyobb egyszerűségnek és tökélynek azt a fokát, melyre okvetlenül el kell jutnia előbb-utóbb. E tökély s ez egyszerűség pedig abban állana, hogy az egész művelt világban egy pénzláb legyen, melyet az egymással közlekedésben élő nemzetek mindnyájan érvényesnek ismerjenek el.

Később a vert pénz mennyisége nem volt elég a kereskedés óriási arányaihoz mérve. A rögtön teljesítendő fizetés helyébe tehát utalványok és váltók léptek, melyeknek legelső nyomait már az ókorban is feltalálhatjuk s végre pedig az állam vagy feljogosított vállalkozók által biztosított papírpénz következett, mely, miként már említettük, Ázsia keletén is épen ugy otthonos, mint nálunk Európában.

A régi Egyiptomban igen korán jött a pénz közhasználatba. Ez arany és ösztögyűrűkből állott, melyeket felfűztek s értékeket sulyaik szerint határozták meg. Sennaar-ban (Abyssinia) maig is használják azokat. Hasonló gyűrűpénzek divatoztak a galloknál is, kik azokat szalagra fűzvének, testök körül hordozták, miként ez a kínaiaknál még ma is szokásos.

Chinában a legrégibb pénz a kauri-csiga, későbbben gyöngyök, azután a nagy becsben tartott „jade-kő”, sárga érc, szött kelmék s többnyire késalaku és írsajlekkel ellátott fémlemezdarabok jöttek divatba. Krisztus előtt a 11-dik században találunk náluk a legelső pénzügyi hivatalnok nyomaira s pénz gyanánt koczka-alaku arany darabok vannak forgalomban; a pénzügy sokszori átalakuláson ment ott keresztül, de azért mindig tökéletlen maradt, s a pénz csekély mennyisége miatt gyakran álltak elő pénzváltások. Ilyenkor aztán azáltal igyekeztek segíteni magukon, hogy ismét tekenyösbéka-héjakhoz, selyemdarabokhoz, gyöngyökhöz stb. folyamodtak. Kr. után a 9-dik században kezdett használatba jöni a papírpénz. Sora és vasra szóló utalványokból eredett az, melyeket a kormány bocsátott ki s aztán meg a 807-ik évben a kereskedők kénytelenek voltak minden készpénzt a kinstárnak átadni s helyette bankjegyeket elfogadni. E rendszabályt csakhamar a főbb hivatalnokok is igen ügyesen ki tudták saját hasznukra zsakmányolni, saját kezökre bocsátván ki utalványokat.

A kínai pénzt rendszeren önteni szokták. A bejött pénzt minden kereskedő előbb óvatosan megvizsgálja s aztán saját peesétjét mindenikre rá nyomja, ugy hogy az egyes pénzdarabok csakhamar egészen be vannak lepve különböző jegyekkel s utoljára egészen lyukacsosokká lesznek. Ellenben keleten a vert pénz már ős idők óta divatozik. Az uralkodók a pénzverést, a mi természetesen aligha történt valami nagy pontossággal az egyes darabok sulyát illetőleg, igen előnyös államvédelemnek tekintették, mert azáltal az ércet jóval nagyobb értékben adhatták ki, mint a mennyivel bír.

A görögöknek teljesen kifejlesztett pénzrendszerük volt. Az etruskok öntött ércpénzt használtak, mely egyszerűsége s sulymértékét is helyettesíté. Hasonlóképen volt ez a rómaiaknál is, kiknél, ha tudomásunk nem es, Servius Tullius öntetett az első pénzt; azelőtt csak suly szerint érték az ércet. A pénzverés csakis később jött használatba s a pénzügy élén külön hivatalnokok, az úgynevezett Triumviri monetales, állottak.

Minél rendszeresebb alakot öltött a nemzeti forgalom és közlekedés hódító hadjáratok, gyarmatosítások és kereskedelmi utazások által, annál pontosabb meghatározást nyert a pénzügy

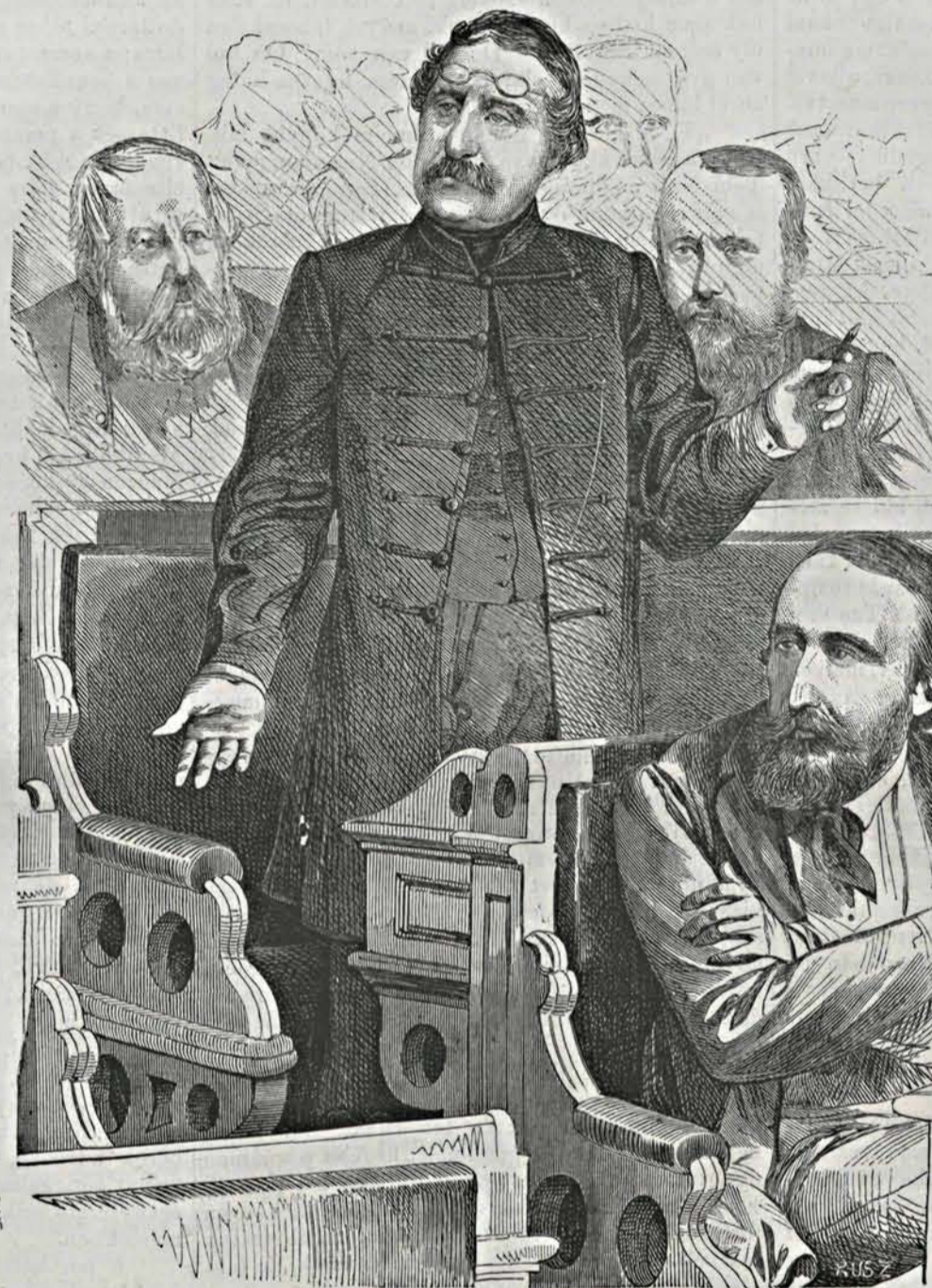
Kaliforniai képek.

I. Egy chinai elégia Kaliforniában.

Kaliforniában a mosás házas mütételt kiválsólag chinaiak végzik; a nagy mennyei birodalom sápadt fiai, magas szellemi munkákra a fehér civilizáció közepette alkalmatlanok lévén, csakis mint ember-surrogát használtatnak föl a gyakorlati amerikaiak által, azt bizván a chinai emberre, a mit a fehér méltósága alattinak tart végezni, vagy a minék elvégzését elég jutalmazónak nem látja. Az előkelő amerikai nő méltósága alattinak tartva a szennyes ruha újra fehérlését, a bevándorolt európai nő pedig a háztartás körében levele azonnal alkalmazást, a mosás nem megvetendő kereset-ágat nagyobb részt chinai társulatok kezelik. A legjelenteklenebb alakuló város, települők között, chinaiak képeben üdvözli a tisztaszegzen érkező apostolait.

Jelenlegi foglalkozásom egy közepes kaliforniai város ideiglenes lakójává tevén, mihamar kényszerülve valék az itt települt számos chinai gyakorlati művészetet igénybe venni: ezen antik néphez annyi eredetiséget, megrögzött sajtóságot találtam, hogy eltökéltem magam egy oly confucziával lépni üzleti összeköttetésbe, ki korszerűbb értelmi képzettségével fogva, népmisemet-szerzési kíváncsiságomat némileg kielégíthesse. Ámbar a chinai értelmest, tanulóknak, s tul pedans népek lehet nevezni, nyelv elsajátítási tehetségek mindamellett sok kívánni valót hagy hátra, s az örege oly gonosz módon törí az angol nyelvet, hogy a társalgás folytatása egy ily kontyos atyafival tiszta lehetetlenség, az iskolát járó fiatalabb nemzedék, szorgalom, iparkodás, gyors felfogás, jó előmenetel által tünteti ki ugyan magát, de ezen szellemi emelkedés által egyszerűsége lerázva ázsiai zárkózott természetét, eltemeti az ős haza azon kevés emlékeit is, a mit onnan magával hozott. Tervem fogantatandó Ye-Sing, Ok-Hop, Sam-Ling, Wau-Kung chinai polgárok fehéritő-intézetbe pillantottam, ezen jámbor halandók azonban a szakmájokat túlhaladó néhány kérdésemre csak néma tagléjtéssel s értetlen miaukolással tudván felelni, már-már beleuntam a feltevélem valószínűsítésére kellő egyén keresésébe, midőn utközben egy amerikai ismerőssel találkoztam, ennek sétam célját elbeszéltem: menjon, ugymond, az A és negyedik utca szögére, s az ott szembeötülő Ming-Wing Washing-Ironing (Ming-Wing, mosás és vasalás) cégét öntököltesen ki fogja elégtetni. „Good evening, Ming-Wing!” szolt üdvözetem egy kíváncsinak, középkorú, gondosan kiborotvált feje bubján diszes kontyot viselő férfiúhoz, kibon ezen szép hangzásu cég főnökét vélém föllelhetni. Eltérőleg az eddig látott chinaiak meddő képzettségétől, nagy örömemre Ming-Wing, azonkivül hogy az angol nyelvet meglehetősen beszélte, magasabb értelmi fel fogást, terjedtebb általános ismeretét tanusított. S ez napság óta fehéruhám teljhatalmu kezelőjévé avatva, az est szórakozásra szentelt óráiban be-bepillantok hozzá s nem szünök meg eszmét cserélni.

Földrajzi ismeret roppant korlátolt, Hongkongon — születési helyén — s Kalifornián kívül, a földgömb országai fekvéséről a legzilálabb fogalmi vannak. Politikával nem foglalkozik, miután Chinának nincs politikája; a tudvány sem ösztözi kihalt kíváncsiságát, s a legmerőbb apathia azon szemüveg, melyen keresztül a világ folyását nézi; türelmét, egykedvűségét, kitartását nincs esemény mi sodrából kivége. Egy este, többek között, a chinai család-élet lazult állapotát hoztam szőnyegre, s csodálkozásomat fejezem ki egy oly

A magyar képviselőház 1869-ben.

Pártvezérek: II. Ghyezy Kálnán.

Ghyezy Ignécz, Tisza Kálnán, Nikolics Sándor.

hogy a jegyet a ráirt készösszegért beváltja. Hol a hitel alapjai meg vannak ingatva, igen természetes, hogy e fizetési eszköz értéke is hanyatlak s gyakran megésk, hogy néhány forintért milliókra menő értékű papírpénzt is vehetünk, miként ez a francia forradalomkor történt, a mikor az assignatokat (utalványok) lassanként néhány sous-ra estek alá annyira, hogy olyan emberek is, kik papírpénzben roppant vagyonnal rendelkeztek, gyakran alig voltak képesek egy szerény reggelit kifizetni.

Mindezáltal ha tekintetbe vesszük a nemes érczeknek a mai egyszerű kereskedelmi forgalomhoz mérten igen csekélynek mutatózó mennyiségét, az ilyen fizetési utalványozásoknak, melyek al porteur (a bemutatóra) szólnak, kiadása egyike a legcélszerűbb és legszükségesebb forgalmi eszközöknek.

Sámi Lajos.

egy trónszéri ismerek volt, kék vánkossal, a királyné számára.

Mindenek helyeket a teljes díszben megjelent urak foglalták el. A kormány részéről jelen voltak: b. Eötvös, gr. Festetics, Rajner, Lónyay és Gorove miniszterek. Az országgyűlés tagjai: Majláth és Somssich elnökök alatt nagy számmal; továbbá miniszteri hivatalnokok és országos méltóságok. Ezek háta megett néhány főrangú hölgy, többi közt Andrássyné, Zichy és Ferenczy Ida k. a. A főháji alsó oszlopában Pest megye és Buda és Pest városok küldöttei és egyéb tisztelgők ültek, míg a templom székközeit és téreit igen nagy számú honvédtisztek foglalták el.

A főoltár rekesztékén alól, balra, egy káplár-alja honvéd közeppelt tartotta a vörös tokba burkolt zászlót a csapat zászlótartója.

11 óra táján nagyszámu papság, egyházi díszöltözésben a templomajtóhoz vonult, s a primást a kar üdvözlése mellett bevezette. A primás rövid ima után az oltár lépcsőin, a sekrestyében egyházi díszruháját magára vevén, ugyanazon papi kísérettel a templom ajtajához vonult, a királynét elfogadandó.

Tizenegy óra tájt érkezett meg ő Felsége, udvari kocsi, kísérettel, egész útjában és a templom előtti téren harsány énekkel üdvözöltetvén. Ő Felsége a kocsiából kiszállván, következőleg vonult be a templomba:

Elöl a papság a primással. Aztán két apród (ifj. János és ifj. Festetics). Aztán ő Felsége a királyné, fekete sötét magyar ruhában vadgalamb szia díszítéssel, fátyolos magyar fekete kalpagban. Utána b. Eötvösné és hercegné Schwarzenbergné udvarhölgyök. Aztán József főherceg honvédtábornok ruhában, miniszterek, főhivatalnokok és méltóságok, honvéd tisztek és főtisztek egész tömegsora.

A királyné jobbján, állva József főherceg, a padokban miniszterek; továbbá a már említettek kívül az oltár balján a cs. kir. katonaság tábornokai, köztük Rosenzweig, gr. Szapáry huszár-tábornok stb., s a régi honvédség központi bizottságának Ivánka vezérlete alatt foglaltak helyet.

A karon elhelyezett hangszerek Haydn miséjét elkezdvén, a 48-iki honvédszázlok alakjára készült, nemzeti színnel beszegett fehér selyem zászlót, tokjából kiszabadítva, az oltár elé vitték, s a misa végzetével a primás az oltár-lépcsőin állva, nagy tetszéssel fogadott következő alkalmi beszédet tartott:

A jelen szent ünnepélyen teszünk fel a koránat azon nagy horderejű intézményre, melylyel a nemzet akarata s urunk királyunk ő Felségének fejedelmi bizalma, az 1868-diki évi 41-diki törvényczikk erejénél fogva Magyarországot felvázta, s mely a honvédelem dicső fegyverét a haza gyermekeinek kezébe adja, hogy a nemzet békés tűzhelyét, alkotmányos kir. trónját és törvényeit megőrizze.

Az e törvény által életbeléptetett nemzeti honvédsereg legelső zászlajának felszentelését ünnepeljük ma.

Nem lehet magyar kobe, melyet e magas szent pillanat nemzeti jelentőségére a legmélyebben áll nem hatna.

Felkelti az bennünk halhatatlan őseink bajnoki hivatásának kegyeltes emlékeztetőt, kik számunkra az Árpádok örökségét megmutatták, felbreszti bennünk az Isten által is parancsolt és megáldott szent kötelesség érzetét, melynél fogva a hazáért,

ha kell, életünket is feláldozni tartozunk. (Helyeslő moraj.)

S a honvédelem tartozása nemzeti fogalmaink szerint mindig a legnemesebb polgári kötelességek közé számítottat, mert a magyar, mint szabad nemzet, nagyobb dicsőséget nem ismert soha, mint királya jogait a hazája szabadságát megvédeni. A király tehát e zászlóban a honvédsereg bajnokainak nemcsak bizalmának zálogát, hanem egyszeremind a legdrágább kincsét küldi, melyet az isteni gondviselés és koronázási esküje fejedelmi gondjaira bízott. E zászló ugyan édes hazánk jelképe és képviselője.

E zászlót elhagyni tehát annyit tenni, mint édes anyját, hazáját elárulni, királyának tett esküjét megszegni, a nemzet becsületét bepiszkolni, az ország jövőd sorsát, és függetlenségét az ellenség kezeibe szolgáltatni. Hála az Egeknek, a magyar nemzet még nem korcsosult el; és még sem a hűtlenség sem a gyávaság rut bűnait nem ismeri.

Király és nemzet méltán élnek azon erős hitben s jogos reményben, hogy a honvédsereg e zászlót a hűség, a nemzeti becsület s a törvényszerűség szepültlen tisztaságában mind halálig megőrzend, s azt, hová a koronás király hívja, vitéz lelkesültséggel követendő.

E zászló szakadatlanul fogja emlékeztetni a sereg vitézeit nagy őseink vitéz tetteire, s vérel

név díszre s a nemzeti dicsőség és boldogság változatlan jelképe legyen. Amen!

Ezután a latin formulával bevezetett valódi beszélnél következett, miközben a primás a lobogót szentelt vízzel hinté meg.

A megáldott zászló ezután egy állványra fektetették s itt az előírt sorrendben következtek a hivatalos szövegbevételek. A primás a sz. háromság nevében három szöveget vert be, továbbá a király nevében gr. Festetics, királyné ő Felsége, a miniszterek, az országgyűlési elnökök és így tovább.

A hivatalos sorrend után az első szöveget Ivánka verte be, a régi honvédség központi bizottságának nevében. Azután következtek a katonai és világi kitüntetések, köztük gr. Andrássy Gyuláné és Ferenczy Ida k. a., kiket Ghyecz alezredes és Klobusiczky honvédtisztek vezettek közre.

Ez ünneprésztetett alatt a karban éneklőkön és hangszereken Barsi József alkalmi költeményét adták elő.

Az egész szertartás alatt a honvédek négyszer diszklózt tettek.

A szövegbevételek bevezetvén, két nyoszolyán: b. Eötvös Ilona és Kovács Sebestyén Mária drága selyem magára ruhában a zászlóhoz léptek s felkötötték reá a királyt ajánlékozta drága himzetű kettős szalagot.

Ezután a lobogót kivitték, József fgg és Horváth ezredes kimentek vele, hogy a zászlóaljak be-mutassák, mely zenével s a néző közönséggel versenyezze harsogó énjénzessel fogadta.

Ez megtörténvén, a kinnlevő tömeg: katonák és polgárok egyaránt levették kalapjukat, s a honvédség hangos szóval letette az eléje mondott honvédekűt.

Az eskü után Horváth János ezredes a következő beszédet mondotta: „Honvédek! Ime átadom nektek az első magyar hadzászlót, melyet Felséges királyunk saját kezével díszített fel. — Büszkéek lehetünk magyarok, büszkéek honvédek, hogy e szerencse épen bennünket ért.

E perzstől sorsunk e zászlóhoz van csatolva, vezérszálként fog az előttünk tündökölni a csaták magas szorosában; körülle gyülekezünk majd a harc döntő perczeiben, soha sem felodve, hogy zászlónk keresztanyja hazánk dicső királynéja.

Hűn fogjuk követni e szent jelvényt, és fenéges főparancsnokunkat, kinek vezénylete alatt győztünk, vagy királyunkért és hazánkért halni fogunk.

Éljen a király! Éljen dicső királyunk! Éljen a haza!

A templomban ez alatt a hosszú szünetet instrumentál és orgona chorál töltötte ki.

Aztán berekesztő mise mondatott, s annak végzetével a sok ezorre menő közönség éljénzés közben a királyné, s ezután a közönség, közte a honvédség zeneszóval, — miután zászlóját szabály szerint a parancsnok szállásán letette, — haza távozott.

A délután három órakor kezdődött banquetten, mely 180 személyre volt számítva, sokkal többen vettek részt. Jelen voltak ott: József főherceg, több miniszter és főúr, az új és régi honvédség számos tagja stb. Számos pohár ürítettet a haza, a király, a főhg mint a honvédhadsereg főparancsnoka egészségségeért. A banquetten késő este szakadt vége.

Melléklet a Vasárnapi Ujság 45-ik számához 1869. nov. 7.

Irodalom és művészet.

*(Csengery Antal) kitűnő írónk összegyűjtött művei még e hó folytat megjelennek Ráth Mór kiadásában. A nagyérdemű kiadvány tudományos értekezéseit, a magyar státuszferfiak könyvét s Rembrandt, Rubens és Macaulayról írt remek jellemrajzait fogja tartalmazni.

*(Révész Imre) debreczeni ref. lelkész, kitűnő egyházi s történettudóunk előfizetést hirdet „Magyar Protestáns egyházi és iskolai Figyelmező” című, havonként 3 ives füzetekben megjelenő folyóiratra. Kivált a sáros-pataki füzetek megszűnte után igen hazagpótló vállalat. Erdékel nehetünk elébe azért is, mert az árul szemben fog uszni, a mennyiben a szerkesztés előre határozottan kijelenti, hogy a felekezeti iskolák feltétlen hívó a közönségik ellenében. Révész Imre az erős meggyőződésű ember, egész világ ellenében is; kitaró harczot várhatunk tehát tőle e fontos ügyben, mely most nálunk annyit elment foglalkoztat, s melynél még csak a kezdet elején vagyunk.

A protestáns közönség bizonyára nagy figyelemre fogja méltatni e folyóiratot, melynek előfizetési ára egész évre 4, félévre 2, negyedévre 1 ft o. é. *(Szabó Károly) jeles történelemszűntől megjelent s általunk is említett művéről: „A magyar vezérek koráról” szép elismertő bírálatot olvasunk egyik politikai napilapunk tárczájában Szilágyi Sándor ismert nevű történetírónk tollából. Az ismertetés s sorokkal végződik: E könyvvel Szabó Károly történeti irodalmunknak gazdag és nagy becsű monographiát ajándékozott, melyből az ifjú lelkesedést, a férfi megnyugvást s az öreg enyhülést nyerend. Méltán csatlakozik Thierry Attilájához s Attila utódaihoz nemcsak alaposság tekintetében, hanem a műgondért is, melylyel ki van dolgozva. E három könyv együtt képezi a magyar őstörténetet — s ezeknek egy magyar ember könyvtárából sem szabad hiányozni.

*(Kazinczy levelei.) Az Erdélyi Múzeum becses kéziratának kincsei között Kazinczy Ferencnek 131 db mind maig kiadatlan, irodalmi szempontból felette érdekes levele van. Kazinczy e nagy számu levelei hat évi időszakra terjednek; 12 db 1805, 29 1806, 16 1807, 19 1808, 27 1809, 18 1810-ben kelt. Az egykor Krasznán lakó, néhai ifj. Cserey Farkashoz, első Wesselényi Miklós sógorához intézvék, ki Kazinczyval szoros barátságban volt, s ez évszázad első tizedeiben jelentős szerepet játsza Erdélyben. Az Erdélyi Múzeum Cserey Farkas gyűjteményei árverésekor jutott a kincs birtokába, mely azonban csak egy része Cs. Farkashoz intézett leveleinek. Kazinczy — mit ismert epistoláiban több helyütt nyíltan kifejez — 1810 után is levelezésben állott Cs. Farkassal. Hová lettek e kincsek? Nem tudjuk. A Cserey gyűjtemény árverésekor a földön hevert elszörva számtalan irodalmi becsűlevél, mik közül néhányat a múzeum fáradhatlan könyvtárnoka, Szabó Károly mentett meg az elpusztulástól. — A fennemlített 1805-től 1810-ig terjedő leveleket az elszórtástól a kötés menté meg a közönségnek.

*(Die nordamerikanische Zuckerfabrikation) aus Sorgo und Joply, und deren hohe Wichtigkeit für Deutschland, Ungarn und Schweitz, von Dr. Karl Höfler und Peter Papi-Balogh. Debreczen, ifj. Csáthi Károlynál. E német nyelven, de a legnagyobb magyar városok egyikében megjelent szakmunka, mint czime mutatja, a nádcukor termelés feltételeit ismerteti alapos tudományossággal azon czélból, hogy vezérforralul szolgáljon a talán már közel jövőben hazánkban is meghonosítandó cukornád termesztőknek. Egy kissé még jókor van, de ohajtjuk, hogy minél előbb alkalom nyíljon használatára. — Vettük „A keszthelyi m. k. gazdasági felsőbb tanintézet 1868-ki Ertesítvényét” Balás Árpád tanár által szerkesztve. E csinós kiállítású 74 lapny értesítvény, hazánkban kissé szokatlan részletességgel tárja fel az intézet jelen szervezetét és állapotát. Bárcsak minden közintézetünk követné a jó példát, hogy minél előbb jöhetnének már tisztába saját viszonyainkkal, de a teljes nyilvánosságtól sokan még, úgy látszik, borsózik a háta, pedig a közintézetek legfőbb életű szelleme a nyilvánosság. — Ugyancsak Balás Árpád tanár felhívást küld: „Utmutatás a kezdőgazda gyakorlati kiképzésére” című Sivnyi munkájára. Ára 1 ft s szerónél Keszthelyen.

*(Uj nyomda.) Az első magyar tótkönyvnyomató és kiadó részvénytársulat „Minerva” című nyomdája Pesten (gyár-utca 39. sz. a.) hirdetések után ismerünk — itt van a fürge Borsos Jankó (azoltól Spitzig Itzig) elmés humorisztikus naptára, igen sok sikerült Klies-féle képpel, s kissé — az emancipáció dacára is — „kizárólagos” tartalommal. Ára 90 kr.

*(Kirándulás az adriai tengerre.) Pikkans humoristiko-satyrikus utazási vázlat. Irta Nostradamus. Nyomatott Ungvárt. Legigazabban szól e munka felől szerző, midőn azt mondja, hogy „utazási vázlat a hiányos és sok kívánni valót hágy maga után.” Előfizetési ára 1 ft.

*(Az országos protestáns ifjúsági-egylet) elnöke a következő felhívást intézik a jótékonyághoz, melyet mi is teljes szívből ajánlunk a közönség figyelmébe: Szives felhívás. Magyarországot tisztelt közönségéhez s minden hazai takarékpénztári s egyébnemű pénzintézetekhez. Az emberbaráti jótékonyágot által létrejött és tíz év óta ily módon fennálló országos prot. ifjúsági, mely ma már az ország különböző részeiből 50 különnemű árvát öl és nevel, a fővárosunkban újabb időben uralkodóvá lett lakhiány miatt cseljainak megfelelő ház vételére lett szorítva, mit azonban csak ugy eszközölhetett, hogy közel 15,000 forint adósságot vállalt magára. Az intézet e ténhr mellett, bitűzött szent cseljainak megfelelőében tetemesen gátolva és feltartóztatva levén, e szorultságában az igazgató bizottság határozatából alulírottak celszerűnek találták kegyes segélyért fordulni azokhoz, kiknek jótékonyága a nevezett humanitási intézet eddigi fennállását tette lehetővé, s táplálja oket a remény, hogy tekintve a beállott rendkívül szorult viszonyokat, a szives adakozók adományaikat ez évben megszorítani és hozzájuk eljuttatni kegyesek lesznek. — Pest. okt. 28. Az igazgató bizottság nevében: Ballagi Mór, Benedetti György, mint elnökök.

*(Muzseregylet Debreczenben.) Kovács János debreczeni ref. főtanodai tanár Rómer Fl. főhívására a mult napokban a helybeli értelmiség kiváló tagjaiból egy értekezletet hívott össze, melynek czélja az volt, hogy egy Debreczenben alapítandó, nem csupán részegítő, hanem más tudomány ágakra is kiterjedő s olvasó szobával és népszerű folyóvassal összekötött Múzeum felől gondolkodjék. Eredménye az értekezletnek az lett, hogy egy tervkészítő bizottságot alakított; a mely lépés azt remelteti velünk, hogy rövid idő múlva Debreczenben is lesz egy muzeuma. Vajha ne eszlódnánk!

*(Takarékpénztár-megnyitás.) A ferencz-és józsefvárosi takarékpénztár, mely Vidacs János elnöklele mellett 4000 drb 100 frtos részvényvel megalakult s már váltótörvényességgel is bejegyezett, november hó 2-kán alták át a közforgalomnak. Az intézet üzletköré a következő: Pénzek betétele kamatozás végett; váltóleszámitolás, előlegezés, hitel és értékpapirokra, végül kölcsön telekkönyvezett birtokra és tükzárbiztosított épületekre. Az intézet hivatalhelyisége az állói ut és szenátor sarkán van.

*(A kolozsvári orvosi tanintézetben) az eddigi három évfolyamhoz egy negyedik is állítatik. A közoktatási miniszterium a kolozsvári orvos-akadémiát egyttal azon joggal ruházta fel, hogy sebész-mestereket avathasson.

*(A budai kökörház) már a mult hótól fogva vesz fel betegeket valláskülönbség nélkül, és tekintet nélkül arra, hogy hová való a beteg; eddig-olá e kórház csak budai illetőségűeknek adott menedéket.

*(Alapítvány.) Felső-nyéki plébános Csapár Ignác a plébániájában felállítandó kisdudóda számára sajátjából 4000 forint ajánlt föl s egy négy szobából álló házat vett. E nemes tett minden dicséretet fölöslegessé tesz, s csak azt tesszük hozzá: vajha minden kath. papról ily jó híreket közölhetnének.

*(A nemz. színház pénztárhánya.) A hivatalos lap megnyugtatótúl írja, hogy a nemzeti színházat a 8470 frtnyi hiányból semmi kár nem sújtja, miután az a pénztárnok vagyonából visszatérítetett. A helyettes igazgató gr. Ráday Kéler Bélát a mult hó közepétől olmozdította, fizetését leszállította s ideiglenesen csupán a jegykezelésnél hagyta meg, a mi igen helyes intézkedés volt.

*(Uj nyomda.) Az első magyar tótkönyvnyomató és kiadó részvénytársulat „Minerva” című nyomdája Pesten (gyár-utca 39. sz. a.) működését már megkezdte, elfogad minden magyar, tót, szerb, legyen, csehsláv, rumun, német, olasz és franczia nyelven nyomandó munkákat.

*(Légszsz fellobbanás) történt Pesten a Károlykaszárnyában levő katonai kaszinóban. Egy ablakfüggöny felverésénél a légszsz csöve megsérült s a légszsz kiömlött; midőn szombatn este a kaszinó-vondéglós benyitott s gyufát gyújtott, a légszsz fellobbant oly erővel, hogy a kaszinó összes termei megrázkódtak, s több ajtó és ablak szétvetettett. A vendéglós könnyű sebeket kapott, ellenben egy pinózer oly súlyosan megsérült, hogy felgyógyulásán kételkednek.

*(Roppant szerencsétlenség.) Közlekedés Kőzelekedés. Közelekedés-ügy Erdélyben.) Segesvárszék felső, Háromszék, a Barcna és Kőhalomszék nagy részének lakóit kellemesen fogja meglepni azon hír, hogy a közlekedésügyi miniszterium rendelto folytán a Szederjes-patak fölötti hid, mely a tavasz óta járhatlan állapotban volt, államköltiségen újból fel fog építtetni.

*(A tiszavidéki vaspálya) teljes igazgatósága f. é. november 8-án hivatalos működését Pesten meg fogja kezdeni, s azért az e vállalatot illető mindenemű levelezést oda irányoztatni kéri.

*(A levelezési lapokból) eddigelé 1 millió példány fogyott el, mi igen örömdetes jele annak, hogy ez intézmény behozatala igen életrelvő gondolat volt.

*(A képviselőház) nov. 3-diki ülése érdekesnek ígérkezett. Híre járt volt, hogy Lónyay pénzügyminiszter-ökai interpellációjára a bankügyben a szerdai ülésben fog válaszolni. Lónyay azonban nem felelt, s ezt ama hatátsáknak akarják tulajdonítani, melyet rá s a közeledezőre a legközelebb itt Pesten és Bécsben előállt nagyszámu bukások okoztak. Az ülést egészen más tárgyról — a bot és bilincsbüntetés eltörléséről szóló törvényjavaslat tárgyalás foglalta el. Szóltak Horváth Boldizsár, Deák, Irányi, Várady Gábor, mindnyájan ama büntetések eltörlése mellett. A botbüntetés eltörlése ellen nem emeltek egyetlentegyen hang sem, s az igazságügyminiszter megbízott, hogy a büntetőügy szervezésére nézve mielőbb javaslatot készítsen. Csernátony Irányinak azon szavai ellen tiltakozott, mintha az, hogy nálunk a botbüntetés még létezik, szegényt és gyalázatot vonna ránk Európa előtt, s csak óriási hátramaradásunknak volna egy óriási jele. E büntetés létezik Európa legműveltebb államában, Angliában is, — úgy mond Csernátony — de ez nem akadály a sem a haladásnak sem a műveltségnek, mert ezeknek eleme a szabadság.

*(Király ő Felsége) nov. 3-án reggel érkezett Athenébe. A görög király a Piréusban (kikötő) a hajó fedélzetén üdvözölte, a palotában pedig a görög királyné várta ő Felséget.

*(Ő Felsége fogadtatására) Alexandriában az ott levő magyarok és osztrákok nagy készületeket tesznek, különösen nagyszériu táncvirgálat készülnek rendezni, melynek költségeit önkéntes adakozás útján fedezték, s remélik, hogy ő Felsége meg fog jelenni közöttük.

*(Királyné ő Felsége) öt mágnásnétt, ezek közt két magyart, nev. Andrássy Adelheid grófnét, szül. Szapáry grófnét és Révay bárónét, szül. Tajnai Tajna Ilonát, saját palotahölgyeivé kinevezte.

*(Kattaróbol) a legutóbbi távirat jelenti, hogy az osztrák-magyar sereg előre nyomul; két kerület már megadást ajánlott. A montenegroiak magartarsa, a felkelők iránti tagadatlan rokonszenvük mellett is, szigoruan senleges.

*(Dr. Kempf József) ausztráliai orvos hazánkfa és lapunk tengerentúli munkatársa, mint a „Debreczen” írja, már a jövő augusztusban lithon lesz, s hoz magával egy ausztráliai természetudományi ritkaságkabinetet, szarított növény és gyűjteményvel, mely mielőtt ide érkeznek minden nagyobb városban közszemlére fog kiállíttatni.

